

Till Eva Gebeyehu
Regionssekreterare
Afrikas Horn
Internationella avdelningen
Svenska kyrkan

ÅRSRAPPORT FÖR 2008

För tiden 1 maj 2007 – 30 april 2008

Addis Abeba 2008-04-30

Kersti Karlsson

- kontaktperson/relationsutvecklare mellan Svenska kyrkan/EFS och våra partner i Etiopien
- ansvarig för SEM gästhus i Addis Abeba
- rådgivare för kvinnoarbetet inom Ethiopian Evangelical Church Mekan Yesus

Adress i Etiopien: PO Box 1240, Addis Abeba, Ethiopia
Tel 00251-11-1239374 eller mobil 0911-202663

Adress i Sverige 11 juni - 20 augusti 2008:
c/o Ericson, Kyrkogatan 10, 931 32 Skellefteå
Tel. 0910-18105 eller mobil 070-2632396

Mail: kersti.karlsson@svenskakyrkan.se

Hemsida: www.ghed.se/kersti

1. SAMHÄLLET

Att beskriva det etiopiska samhället ur politisk, ekonomisk och social synvinkel är inte helt lätt, men värt ett försök.

a) politisk situation våren 2008

I förra årets rapport uttryckte jag mig på följande sätt " samma känsla som under kommunisttiden har återkommit, man vågar inte säga vad man egentligen tycker". Detta har förstärkts betydligt i samband med kommunalval som genomförts nu i april 2008. Engagemanget har varit lika med noll, och oppositionspartierna har bojkottat valet. Vid förra valet fick oppositionspartierna 137 av 138 platser i Addis Abebas stadsfullmäktige. Nu precis det omvända. Oppositionen har en plats. Ingen direkt propaganda har ägt rum, och enligt de flesta jag frågat har det inte varit fråga om något val, bara att stödja det sittande partiet - en skönhetstävling, som en av oppositionsledarna uttryckte det. De oppositionsledare som frisläpptes finns utomlands, och de som finns här verkar ha gett upp - samma sak med folk i allmänhet, man bryr sig inte om politik. Landet firar ju i år det nya millenniet, 7 år och 8 månader efter den övriga världen. Millenniefirandet i september skedde lugnt och stillsamt, och en orsak till detta tror jag var att många av de som fängslats frigavs månaden innan (tack vare medling av en äldstegrupp som fick stöd av Liv-och Fred-institutet). Firandet fortsätter med olika evenemang under hela året.

b) ekonomisk situation

Om den politiska situationen är mycket bekymmersam, så har landets ekonomi utvecklats en hel del under året som gått. I samband med millennieskiftet inbjöd man etiopier i diasporan förmånliga villkor om de ville komma hem och investera. Vad jag förstår har en hel del gjort det, och det byggs massor av nya, stora och påkostade hus i Addis. Även vägar byggs både ute på landet och i de olika stadsdelarna här i huvudstaden och kineserna är mycket aktiva. Detta byggande har lett till en stark inflation i landet, 17,5% enligt tidningen Fortune 30/4 2008. Birren förlorar i värde, 1 SEK var 1,61 birr sista gången jag växlade. Alla banker har slut på hundralappar just nu, så lönerna betalas med femtiobirr-sedlar!

c) social situation

Detta ohämmade byggande gör att gapet mellan rika och fattiga, blir större och större. Även om regeringen i samband med en debatt i parlamentet för några veckor sedan slopade omsättningsskatten (VAT) på mat och folket helt plötsligt hade råd att köpa lök igen, så har priserna på dagligvaror mer än fördubblats under det senaste året. Däremot har inte lönerna alls stigit i samma takt, så livet är svårt för de flesta. Enligt Världsbanken lever 81% av Etiopiens befolkning på mindre än 2 dollar per dag.

2. RELIGIONEN

Etiopien är ett land där religionen spelar, och tillåts att spela en stor roll. Att få exakta siffror på fördelningen mellan kristna och muslimer är svårt, men ca 50% för vardera är nog inte så fel. Genom århundradena har muslimer och kristna levt ganska fridfullt sida vid sida, i många städer är affärsmännen muslimer. För drygt ett år sedan blev det starka motsättningar, dels från Somalia och dels i västra Etiopien, där 24 kyrkor brändes ner och

en pastor från Mekane Yesuskyrkan mer eller mindre slaktades. I december besökte jag Begi-Gidame-synoden där detta hände och fick träffa pastors fru och de sju barnen. Alla 24 kyrkorna är nu återuppbyggda och de muslimska ledarna var inbjudna till det kvinnoforum som vi hade. Man försöker alltså att skapa fred och de muslimska fundamentalister som hade kommit över gränsen från Sudan är portförbjudna.

Från samhällets sida finns stora förväntningar på kyrkorna, att de med sina stora kontaktnät bland människorna kan skapa en god moral och bra attityder till förändringar i kultur och samhälle. Har märkt detta i samband med millenniefirandet, både inom Ortodoxa kyrkan och Mekane Yesuskyrkan. "Ni som religiösa ledare kan ge människorna en vision av helande och tolerans. Vi behöver er hjälp", sa t.ex. landets jordbruksministern vid ett toppmöte för religiösa ledare anordnat av Etiopiens Ortodoxa kyrka i september. Ledarna har mötesplatser, men man skulle kunna önska lite mer av praktisk ekumenik.

3 ARBETSSITUATIONEN

En vanlig arbetsvecka, tror jag inte finns i mitt liv här i Etiopien, men jag väljer att skriva dagbok för veckan 6 - 12 april.

Söndag 6 april.

Tillsammans med min bror Stefan och Kes Taye och Ella Wolde Sellassie åkte jag ner till den äldsta Mekane Yesuskyrkan, ca 2 km härifrån. Stefan var fascinerad över de legendariska personerna som fanns med, Ato Emanuel Abraham, 95 år, som varit kyrkans ledare under många år, Wro Abeba, hustru till den andre starke ledaren Dr Emanuel Gebre Selassie, och Wro Tsion Amdom vars broder Aman Amdom dödades av Derg-regimen 1974. Efter gudstjänsten tog vi en kopp Machiato och ett glas spreece-juice på Lion Cage cafe. Eftermiddagen tillbringade jag vid poolen, en lyx som jag mår så bra av, och Stefan var på EM(etiopiska mästerskapen) i friidrott. Vi hade stämt träff med en av hans bekanta att äta middag tillsammans.

Måndag 7 april

Träff på Entoto om hur vi ska klara sysslorna när Estefanos, vårt alltiallo, åker på stipendium till Canada. Vi delade upp hans arbetsuppgifter mellan oss som finns kvar, och planerade för ett avskedsparty för honom. Efter en snabb lunch hann jag med att skicka hem tidrapporten on line för mars månad.

Min kollega inom kvinnoarbetet, Chaltu Tesfa, hade uppmanat mig att komma så snart som möjligt efter lunch så att vi kunde åka i förväg till Debre Zeit. Vi skulle ha en 3 dagars workshop om micro-finans, för kvinnosekreterarna från Mekane Yesuskyrkans 20 synoder, samt ytterligare en kvinna från varje synod. Vår sekreterare skulle vänta på de övriga och komma med buss från Addis. Vi hann köpa in toa-papper och tvål och bekanta oss med Bethlehem Centre där vi skulle hålla till. De kom mycket riktigt vid 18.30-tiden, vi fick kvällsmat och en av deltagarna ledde oss i en "näringsrik" aftonbön.

Tisdag 8 april

Att det hade blivit möjligt för oss att inbjuda till denna workshop byggde på samarbete med en organisation "Self Help Development International", som arbetar mest på landsbygden

med att uppmuntra kvinnor att spara. Deras samordnare var den som ledde oss in i det tekniska med att spara och låna och han fick svara på många frågor från våra kvinnor, som kom från hela landet, norr, väster och söder. Vid våra kvinnoforum har vi peppat för denna form av sparande, och försökt att säga att fattigdom är något som man kan göra något åt. Uppslutningen till kursen var nästan 100%-ig, och dessa 40 kvinnor representerar mer än 6100 församlingar, så det känns som om det nätverk som Mekane Yesuskyrkans kvinnoarbete har är en enorm tillgång. Det kändes också som om de som valts ut var de rätta att föra vidare den kunskap de fått.

Onsdag 9 april

Gemensam utflykt i buss till staden Butajira, där SHDI har sitt största arbete. Vi besökte "primaries", där kvinnorna berättade hur deras liv förändrats sedan de för ca 6 år sedan började med att träffas en gång i veckan och spara 2 birr. Sedan de sparat ett halvår fick de sitt första lån, och har satsat på olika aktiviteter såsom hönsuppfödning, små affärer, restaurang, odlingar osv. Nu är det inte blyga längre och den tiden är förbi när de var beroende av sina män, nu är det snarare tvärtom! Det var fantastiskt uppmuntrande att träffa dessa kvinnor, och hos de våra tändes det ett hopp, att förändring faktiskt är möjlig.

Bussresan till och från Butajira var ju ett kapitel för sig. Trots att den tog betydligt längre tid än planerat blev det aldrig tråkigt. Alltid var det någon som hade någon ide. På ditresan fick vi t.ex. varsin lapp med en uppgift att utföra. Min hörde väl till de lättaste: att gissa vad vi skulle få till lunch i Butajira. En annan fick i uppgift att predika, och tog verkligen det hela på allvar - höll väl på en så där 20 min! På hemresan var det mycket bön, för var och en av synoderna osv. De sista 10 milen var som ett skådespel, då de efterlängttade regnet kom med besked och trakten upplystes av blixtar varje minut! För chauffören var det tyvärr inte så roligt, med mötande bilars dåligt inställda strålkastare.

Torsdag 10 april

En dag för reflexioner över studiebesöket i Butajira och tankar om vad som skulle vara möjligt att göra på de olika platserna. I grupper fick de komma med förslag till fortsättning och de hade många förslag och många frågor till vår tekniske rådgivare. Vi tror nog att det blir en fortsättning av något slag.

Väl hemkommen till Entoto hann jag faktiskt med att dricka te med Ella och Taye innan de skjutsades till flygplatsen. Vad Ella gjort känns ovärderligt, speciellt för personalen, men också att hon gått igenom allsköns pärmor och kastat en hel del papper och bevarat det värdefulla.

Fredag 11 april

Tillbaka till Entoto efter några dagars frånvaro är alltid skönt, men också alltid fullt av överraskningar. Anders Öhlund från Kyrkans Hus i Uppsala hade ankommit dagen innan och kom in och delade vår frukost i väntan på transport till majenger-stammen i regnskogslandet. När han gick kom helt oväntat Håkan Pohlstrand, en annan etiopien-legend. Hans far var konservator i Addis Abeba och Håkan gick i Svenska skolan på vårt compound. Håkan har ärvt sin fars intresse för djur, och anordnar resor för jägare och fågelskådare. Han var nu på väg till Bale-bergen för att jaga, en nyala-antilop helst!

Till kontoret för kvinnoarbetet. Två kvinnor från kyrkans utvecklingsarbete hade bett att få komma för att diskutera om skadliga traditioner och om hur vi kan arbeta med dem på bästa möjliga sätt. Fick ett akut samtal från kyrkans sekreterare som ville att jag skulle bistå i ett visumärende för kyrkan på Svenska ambassaden. Alltför trögt är det ofta där, tycker jag.

Hem och åt lunch och träffade en man som hjälpt sin kebele att starta ett eget utvecklingsarbete med hjälp av pengar från en svensk skola. Sen tillbringade jag eftermiddagen med att skriva under checkar, kolla (trögl) mail och bara vara hemma. Stefan lagade en rödgrön röra till kvällsmat. Han är här för att se om han som pensionerad tandläkare kan göra något - landet har 52 tandläkare på 77 miljoner människor.

Lördag 12 april

En tidigare Rotary-barnmorska i Aira, med man och barn kom på morgonen för att återbesöka Aira och för att ge sjukhuset en hel del utrustning som de hade med sig. Jag hjälpte dem med lite proviantering inför resan till Aira. Satt på förmiddagen med Chaltu och Hanna och tänkte igenom hur vi vill arbeta med fistulaproblematiken i vårt kvinnoarbete. Tack vare vårt kontaktnät av kvinnokommitteer skulle många av dem som nu gömmer sig kunna få en hjälp, som de kanske inte tror eller vet finns.

Eftermiddagen tillbringade jag i stort sett med att läsa svenska tidningar, som kommit på morgonen. Roligt att se vad som händer där hemma, att våren börjar närma sig och att ekonomin är som den är. Veckan avslutades med att jag satt barnvakt hos Elenor och Clara Hagström - de sov hur lugnt som helst!

4. KVINNORNAS SITUATION I ETIOPIEN

Eftersom jag arbetar som rådgivare inom EECMYs Women's Ministry Coordinating Office (EECMY - WMCO) på 50%, väljer jag att berätta om kvinnornas situation i det stora hela. Samtidigt försöker jag beskriva hur vår partnerkyrka, EECMY, arbetar med dessa frågor. Inom EOC - DICAC, den ortodoxa kyrkans Development and InterChurch Aid Commission, finns en kvinnosekreterare, som jag har kontakt med och som arbetar med liknande frågor. Också vår tredje partner här, Win Souls for God, arbetar aktivt med unga flickor i sitt Girls' home, och i sitt arbete med prostituerade, samt med undervisning för föräldrar i sitt arbete.

❖ Ekonomisk och social rättvisa

För kvinnorna i Etiopien finns ingen rättvisa, varken ekonomiskt eller socialt. När man 5 dagar efter födseln firar en flicka med födelsegröt "elelar" man 3 gånger och är det en pojke gör man glädjetjutet 5 gånger. När det är dags för skolgång är det pojkarna som skickas i första hand. Flickor ligger alltså efter i utbildning ända från första början och i åldersgruppen över 10 år kunde 2004 endast 27% av flickorna läsa mot 50% av pojkarna. Andelen kvinnliga lärare är låg, 30% i primary school och 8,5% i secondary. Ekonomiskt är det ju kvinnorna som gör det mesta och det tyngsta jobbet i hemmen, inom jordbruket och på byggarbetsplatser. Men deras insatser är ouppmärksammade och obelönade.

Ett mycket stort socialt problem är det våld som kvinnor utsätts för både inom och utom hemmet, såsom sexuell misshandel, våldtäkt, bortförande i samband med giftermål, tidiga äktenskap, arv av änka och sexuella trakasserier. Ett annat stort problem förekommer i samband med olika skadliga traditioner, såsom kvinlig könsstympning och tidiga äktenskap, som fortfarande praktiseras bland många stammar i Etiopien.

WMCO har under de senaste åren haft workshops för att höja medvetandet om skadliga traditioner, och spridit information om att de är förbjudna enligt etiopisk lag. Vid ett kvinnoforum i Bodji i december belönades 8 kvinnor för att de inte har låtit omskära sina döttrar. De framställdes som goda exempel för andra! En förändring är på gång, men förändringar av skadliga traditioner måste vara "home-made", vilket betonas i en statlig utredning om "Harmful traditional Practices" (2006)

❖ Kyrko- och församlingsutveckling

Inom kyrka och samhälle räknar man med att 52 % av befolkningen är kvinnor. De bär inom kyrkan upp mycket av arbetet, men får ingenting tillbaka. Inom de flesta synoderna finns det ingen budget för kvinnor, trots att de ofta har försäljningar och basarer. På ledande poster inom Mekane Yesuskyrkan är det tunnslätt med kvinnor, trots att det finns ett beslut om att 25 - 50 % i kommittéer och styrelser på alla nivåer ska vara kvinnor, samt att 33 % av stipendier ska gå till kvinnor.

Under EECMY-WMCO finns Women's Institute and Centre, dit kvinnor kommer för en 1-årig utbildning i ledarskap, efter Training-of-Trainers-modellen. Denna utbildning innehåller ämnen som Gender and Development, psykologi, självvård, nutrition, bibelkunskap, bokföring, engelska och de förväntas efter året i Addis Abeba medverka vid en månads-utbildning i sin synod. Svenska kyrkan har stött och stöder detta koncept som nu är inne på sin sjunde omgång, och det är helt tydligt att många kvinnor på ledande poster i synoder och distrikt har gått denna utbildning. Nuvarande kurs har 25 kvinnor från alla håll i landet.

Vi har också ett treårsprojekt som stöts från LWF i Geneve (med stöd från SvK) som uppmuntrar kvinnor till ledarskap och till att vigas till präster. (Engendering Leadership and Promoting Women's Ordination) Målgruppen här är inte kvinnor i första hand utan ledare på alla nivåer, församling, distrikt och synod. EECMY tog 1997 ett beslut att kvinnor kan prästvigas, men vi har förstått att diskussionen inte hade ägt rum på lägre nivåer i kyrkan. Nu finns det 12 kvinnor som är prästvigda, och under det senaste året har 5 tillkommit. Det känns som om kvinnornas roll inom kyrkan håller på att stärkas.

❖ Mobilisering av lokala resurser

Det finns i landet, och också inom kyrkorna, numera en medvetenhet om att inte för all framtid behöva vara beroende av hjälp utifrån. "To make poverty history" är den stolta proklamationen för det nya millenniet. Mekane Yesuskyrkans tre visioner just nu är Enhet, Självförsörjande och Mission. Kyrkan försöker på alla vis att hitta inkomstgenererande projekt. Vid de Kvinnoforum som anordnats av WMCO på synodnivå förra året och detta år, är en av grundtankarna att församlingarna ska bekosta delegater till synodernas forum, och synoderna ska sörja för dem som skickas till ett Nationellt forum som planeras i slutet av detta år. Och hur ska detta kunna ske bland dem som inte har något att skänka? Entanke som vi försöker sprida inom Mekane Yesuskyrkans kvinnoarbete just nu handlar om sparande

och micro-finans. Vi tror att detta arbete kan ge hopp för framtiden de fattiga kvinnorna på landsbygden.

❖ Religions- och kulturmöte

Inom Etiopien finns 82 olika stammar, som alla har sina seder och bruk. I samband med millenniefirandet har detta framställts som en tillgång i landet, att alla har rätt att leva ut sin kultur. Också Mekane Yesuskyrkan betonade detta vid sitt millenniefirande vid julen i januari. Alla synoder hade uppmanats att skicka 5 sångare som skulle framföra den egna kulturens musik, något som blev starkt färgfullt och glatt.

❖ Evangelisation, att nå vidare

De kvinnor som finns med i våra sammanhang i Mekane Yesuskyrkan har en villighet och iver att nå vidare till ständigt nya människor med evangeliet. Man tar varje tillfälle att berätta om Jesus, när man går på stigen på väg till marknaden, när man är samlad till födelsegröt och till sorgehus, alltid ser man till att läsa ett Guds ord.

❖ Kvinnors rättigheter i Etiopien

Trots de stora sociala orättvisorerna som jag beskrivit ovan så finns kvinnornas rättigheter inskrivna i etiopisk lag, artikel 35 i 1995 års konstitution. Där står det klart och tydligt att kvinnor ska ha samma rättigheter som män enligt lagen, även inom äktenskapet. (Se vår hemsida: www.eecmy.org/women's_ministry)

Vid våra kvinnoforum tar vi upp dessa frågor om kvinnors rättigheter, ibland med hjälp av lokala förmågor, såsom kvinnliga advokater, men mycket återstår att göra!

❖ Teologisk utbildning och reflexion

Vid bibelskolor och teologiska seminarier är förstås kvinnorna en minoritet. Vid våra workhops försöker vi uppmuntra deltagarna att skicka kvinnor till teologisk utbildning. Att de är så få förklaras med att de "ska ju ändå gifta sig och få barn, så det är bortkastat att bekosta deras utbildning" osv. Svenska kyrkan har under ett antal år haft en stipendiefond för kvinnor att gå bibelskola, och hjälper också nu några kvinnor att gå en treårig utbildning i ledarskap. Också här återstår det mesta att göra!

5. MITT ARBETE OCH MINA FÖRVÄNTNINGAR

Som jag har försökt visa ovan är mitt arbete väldigt mångfacetterat. Halva tiden ska jag alltså ägna åt kvinnoarbetet och resten åt arbetet på gästhemmet och som kontaktperson /relationsskapare mellan SvK och våra partner i Etiopien. Ingen vecka och ingen dag är den andra lik, ibland tar gästerna all tid och ibland sitter jag på möten med Ortodoxa kyrkans utvecklingsarbets Core group, där jag är en av medlemmarna. Ibland inbjuds jag till högtidligheter och får Certificate of Appreciation för Svenska Kyrkans/EFS räkning - det har skett vid fyra tillfällen nu under millenniet: av Entoto-kyrkan här bredvid, av Abuna Paulos, Ortodoxa kyrkan ärkebiskop, av Win Souls for God - gatubarnsarbetet och av Centrala Etiopien-synoden nu i påsk. Och ibland kan jag faktiskt ägna en hel dag åt vårt gästhem, dricka förmiddagskaffe med vår personal och läsa och besvara mail. Eftersom vi nu går in i slutfasen av att driva ett gästhem här i Etiopien, kommer nog arbetet här att ta lite större del av min tid.

Nu efter tre år på denna tjänst kan jag väl säga att mina förväntningar på det arbete som är mig givet har infriats, jag får träffa fantastiskt många spännande människor både bland gäster, hos våra partner och bland missionärskamrater. Det blir aldrig långtråkigt!

6. VAD SER JAG HOS PARTNER SOM DU SAKNAR I SVENSKA KYRKAN?

- fromhet och frimodighet. Man skäms inte ett dugg över att be och att berätta om sin tro.
- en målmedvetenhet, att kyrkan har en roll att spela i samhället
- att mission är *CARING, SHARING, DARING*

7. VAD TAR JAG MED MIG HEM OCH KAN FÖRMEDLA I SVERIGE?

Att Etiopien inte bara är elände, utan också ett möjligheternas land. Om man kunde se de rikedomar som faktiskt finns och utveckla dem, och kunde ge arbetstillfällen till alla ungdomar som faktiskt vill arbeta, så skulle landet kunna förpassa fattigdomen till historien. Bristen på demokrati just nu är oroväckande, och det kan jag inte förtiga.

Värmen människorna emellan vill jag gärna förmedla, liksom kvinnornas situation på gott och ont. Den enkla fromheten och att man avstår från att jobba på söndagarna.

Den stora saknaden efter utflyttade, utbildade etiopier, är det största problemet som jag ser det. Brain drain som det kallas. Kyrkan behöver sina ledare, men de finns inte där!

Vad jag mest av allt vill förmedla är en tacksamhet att få dela livet med våra bröder och systrar hos våra partner i Etiopien, inom Mekane Yesuskyrkan, inom Ortodoxa kyrkan och hos Win Souls for God. De är de som gör jobbet och de når långt med sina medlemmar, att bry sig om de fattigaste av de fattiga (caring), att dela sin tro och sina tillgångar med varandra och andra (sharing) och faktiskt våga ge sitt liv för sin tro och för sina medmänniskor (daring). Det är väl det som är MISSION, och som är alla kristnas uppgift, var vi än är satta att utföra den?

Kersti Karlsson